

ΜΗΝΥΜΑ Τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

*Πρὸς τὸν Ὁρθόδοξο λαὸ
καὶ κάθε ἄνθρωπο καλῆς θελήσεως*

Ὑμνοῦμε καὶ δοξολογοῦμε τὸν Θεὸ τῶν «οἰκτιρμῶν καὶ πάσης παρακλήσεως», διότι μᾶς ἀξίωσε νὰ συνέλθουμε τὴν ἐβδομάδα τῆς Πεντηκοστῆς (18-26 Ἰουνίου 2016) στὴν Κρήτη, ὅπου ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ὁ μαθητὴς του Τίτος κήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιο στὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Εὐχαριστοῦμε τὸν ἐν Τριάδι Θεό, διότι εὐδόκησε νὰ περατώσουμε μὲ ὁμοψυχία τὶς ἐργασίες τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδοξίας, τὴν ὁποία συγκάλεσε ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, μὲ τὴν ὁμόφρονη γνώμη τῶν Προκαθημένων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Ἀκολουθώντας πιστὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν θεοφόρων Πατέρων μελετήσαμε καὶ πάλιν τὸ Εὐαγγέλιο τῆς ἐλευθερίας «ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε» (Γαλ. 5:1). Θεμέλιο τῶν θεολογικῶν μας ἀναζητήσεων ὑπῆρξε ἡ βεβαιότητα ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ζεῖ γιὰ τὸν ἑαυτὸ της. Μεταδίδει τὴ μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελίου τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀληθείας καὶ προσφέρει σὲ ὅλη τὴν οἰκουμένη τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ: τὴν ἀγάπη, τὴν εἰρήνη, τὴν δικαιοσύνη, τὴν καταλλαγή, τὴν δύναμη τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὴν προσδοκία τῆς αἰωνιότητος.

1) Βασικὴ προτεραιότητα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ὑπῆρξε ἡ **διακήρυξη τῆς ἐνότητος** τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Στηριγμένη στὴ θεία Εὐχαριστία καὶ τὴν Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ τῶν Ἐπισκόπων, ἡ ὑφισταμένη ἐνότητα εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνισχύεται καὶ νὰ φέρνει νέους καρπούς. Ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία εἶναι Θεανθρώπινη κοινωνία, πρόγευση καὶ βίωση τῶν Ἐσχάτων ἐντὸς τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ὡς μία διαρκῆς Πεντηκοστὴ εἶναι ἀσίγαστη προφητικὴ φωνή, παρουσία καὶ μαρτυρία τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης. Πιστὴ στὴν ὁμόφωνη Ἀποστολικὴ Παράδοση καὶ μυστηριακὴ ἐμπειρία ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τὴν αὐθεντικὴ συνέχεια τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁμολογεῖται στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως καὶ ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὴ διδασκαλία

τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία μας βιώνει τὸ μυστήριό τῆς θείας Οἰκονομίας στὴ μυστηριακὴ τῆς ζωῆς μετὰ ἐπίκεντρο τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐκφράζει τὴν ἐνότητα καὶ καθολικότητά της ἐν Συνόδῳ. Ἡ **συνοδικότητα** διαπνέει τὴν ὀργάνωσή, τὸν τρόπο πού λαμβάνονται οἱ ἀποφάσεις καὶ καθορίζεται ἡ πορεία της. Οἱ Ὁρθόδοξοι Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίες δὲν ἀποτελοῦν συνομοσπονδία Ἐκκλησιῶν ἀλλὰ τὴν Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία. Κάθε τοπικὴ Ἐκκλησία, προσφέρουσα τὴν θεία Εὐχαριστία, εἶναι ἡ ἐν τόπῳ παρουσία καὶ φανέρωση τῆς Μιάς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ὡς πρὸς τὴν Ὁρθόδοξο Διασπορά στίς διάφορες χῶρες τῆς ὑψηλίου, ἀπεφασίσθη νὰ συνεχισθεῖ ἡ λειτουργία Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων μέχρι τὴν ἐφαρμογὴ τῆς κανονικῆς ἀκριβείας. Αὐτὲς ἀπαρτίζονται ἀπὸ τοὺς κανονικοὺς ἐπισκόπους, πού ὀρίζονται ἀπὸ τὴν καθὲ Αὐτοκέφαλο Ἐκκλησία, οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν νὰ υπάγονται σ' αὐτήν. Ἡ συνεπὴς λειτουργία τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων ἐγγυᾶται τὸν σεβασμὸ τῆς Ὁρθόδοξου ἀρχῆς τῆς συνοδικότητος.

Κατὰ τίς ἐργασίες τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ἐτονίσθη ἡ σημασία τῶν Συνάξεων τῶν Προκαθημένων πού ἔχουν πραγματοποιηθεῖ καὶ διατυπώθηκε ἡ πρόταση ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος νὰ καταστεῖ ἐπαναλαμβανόμενος Θεσμός.

2) Μετέχοντες στὴ Θεία Εὐχαριστία καὶ δεόμενοι ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης ὀφείλομε νὰ συνεχίσουμε τὴ λειτουργία μετὰ τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ νὰ δίδουμε τὴ **μαρτυρία τῆς πίστεως** πρὸς τοὺς ἐγγύς καὶ τοὺς μακρὰν, συμφώνως πρὸς τὴ σαφὴ ἐντολή τοῦ Κυρίου πρὸ τῆς Ἀναλήψεώς Του: «καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. 1:8). Ὁ ἐπανευαγγελισμὸς τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ στίς σύγχρονες ἐκκοσμικευμένες κοινωνίες καὶ ὁ εὐαγγελισμὸς ἐκείνων πού ἀκόμη δὲν ἔχουν γνωρίσει τὸν Χριστὸ ἀποτελοῦν ἀδιάλειπτο χρέος τῆς Ἐκκλησίας.

3) Ἡ Ἐκκλησία μας ἀνταποκρινομένη στὸ χρέος νὰ μαρτυρεῖ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἀποστολικὴ τῆς πίστη, ἀποδίδει μεγάλη σημασία στὸν **διάλογο** κυρίως μετὰ τοὺς ἑτεροδόξους Χριστιανούς. Μετὰ τὸν τρόπο αὐτὸ καὶ ὁ λοιπὸς χριστιανικὸς κόσμος γνωρίζει ἀκριβέστερα τὴ γνησιότητα τῆς Ὁρθόδοξου Παραδόσεως, τὴν ἀξία τῆς πατερικῆς διδασκαλίας, τὴ λειτουργικὴ ἐμπειρία καὶ τὴν πίστη τῶν Ὁρθόδοξων. Οἱ διάλογοι πού διεξάγει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν σημαίνουν ποτέ συμβιβασμὸ σὲ ζητήματα πίστεως.

4) Οἱ ἐκρήξεις φονταμενταλισμοῦ πού παρατηροῦνται στοὺς κόλπους διαφόρων θρησκείων ἀποτελοῦν ἔκφραση νοσηρῆς θρησκευτικότητος. Ὁ νηφάλιος **διαθρησκευτικὸς διάλογος** συμβάλλει σημαντικὰ στὴν προώθηση τῆς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς καταλλαγῆς. Τὸ λάδι τοῦ θρησκευτικοῦ βιώματος πρέπει νὰ χρησιμοποιεῖται γιὰ νὰ ἐπουλῶναι πληγές καὶ ὄχι γιὰ νὰ ἀναζωπυρῶναι τὴ φωτιά τῶν πολεμικῶν συρράξεων. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καταδικάζει ἀπεριφράστως τὴν ἐπέκτασή τῆς πολεμικῆς βίας, τοὺς διωγμούς, τὴν ἐκδίωξη καὶ δολοφονία μελῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, τὸν ἐξαναγκασμὸ γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τῆς θρησκευτικῆς πίστεως, τὴν ἐμπορία προσφύγων, τίς ἀπαγωγές, τὰ βασανιστήρια, τίς εἰδεχθεῖς ἐκτελέσεις. Καταγγέλλει τὴν καταστροφὴ νῶν, θρησκευτικῶν συμβόλων καὶ μνημείων πολιτισμοῦ. Ὅπως ἰδιαίτερος ἐκφράζει τὴν ἀγωνία της γιὰ τὴν κατάστασιν τῶν Χριστιανῶν καὶ ὄλων τῶν διωκομένων μειονοτήτων στὴ Μέση Ἀνατολή καὶ ἀλλαχοῦ. Ἀπευθύνει ἔκκληση πρὸς τὴν παγκόσμια κοινότητα γιὰ τὴν προστασία τῶν γηγενῶν Ὁρθόδοξων καὶ τῶν ἄλλων Χριστιανῶν, καθὼς καὶ ὄλων τῶν πληθυσμῶν τῆς περιοχῆς, πού ἔχουν ἀπαράβατο δικαίωμα νὰ παραμείνουν

στήν πατρίδα τους ως ισότιμοι πολίτες. Ἡ Σύνοδος μας καλεῖ ὅλους τοὺς ἐμπλεκομένους νὰ καταβάλουν χωρὶς καθυστέρηση συστηματικές προσπάθειες γιὰ τὴν κατάπαυση τῶν πολεμικῶν συρράξεων στὴ Μέση Ἀνατολή καί ὅπου ἐξακολουθοῦν οἱ πολεμικές συγκρούσεις, καί τὸν ἐπαναπατρισμό τῶν ἐκδιωχθέντων.

Ὅπως ἰδιαιτέρως ἀπευθύνουμε ἔκκληση στοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης στὶς χώρες προελεύσεως τῶν προσφύγων. Προτρέπουμε τίς πολιτικές ἀρχές, τοὺς πολίτες καί τοὺς Ὀρθόδοξους Χριστιανούς στὶς χώρες ποὺ καταφεύγουν οἱ ἐξουθενωμένοι πρόσφυγες, νὰ συνεχίσουν νὰ προσφέρουν ἀπὸ τὸ περίσσευμα καί ἀπὸ τὸ ὑστέρημα τῶν δυνατοτήτων τους.

5) Ἡ σύγχρονη ἐκκοσμίκευση ἐπιδιώκει τὴν αὐτονόμηση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Χριστὸ καί τὴν πνευματικὴ ἐπιρροή τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποία ταυτίζει αὐθαιρέτως μὲ τὸν συντηρητισμό. Ὁ Δυτικὸς ὁμως πολιτισμὸς φέρει ἀνεξίτηλη τὴ σφραγίδα τῆς διαχρονικῆς συμβολῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐπιπλέον, ἡ Ἐκκλησία ἀναδεικνύει τὴ σωτηριώδη σημασία τοῦ Θεανθρώπου καί τοῦ Σώματός Του, ὡς τόπο καί τρόπο τῆς ζωῆς ἐν ἐλευθερίᾳ.

6) Στὴ σύγχρονη προσέγγιση **τοῦ γάμου**, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ τὴν ἀκατάλυτη ἀγαπητικὴ σχέση ἀνδρὸς καί γυναικὸς «μυστήριον μέγα ... εἰς Χριστὸν καί εἰς τὴν ἔκκλησίαν». Ὅμοίως ἀποκαλεῖ «ἐκκλησίαν μικράν» τὴν οἰκογένεια, ἡ ὁποία προκύπτει ἀπὸ τὸν γάμο καί ἀποτελεῖ τὴ μόνη ἐγγύηση γιὰ τὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν.

Ἡ Ἐκκλησία διαρκῶς τονίζει τὴν ἀξία τῆς **ἐγκρατείας**. Ἡ χριστιανικὴ ἄσκηση διαφέρει ριζικὰ ἀπὸ οἰονδήποτε δυαρχικὸ ἀσκητισμὸ, ὁ ὁποῖος ἀποκόπτει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ ζωὴ καί τὸν συνάνθρωπο. Ἀντιθέτως, τὸν συνδέει μὲ τὴ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐγκράτεια δὲν ἀφορᾷ μόνον στὸν μοναχικὸ βίον. Τὸ ἀσκητικὸ ἦθος εἶναι χαρακτηριστικὸ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς σὲ ὅλες τίς ἐκφάνσεις της.

**

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος ἐκτός τῶν συγκεκριμένων θεμάτων γιὰ τὰ ὁποῖα ἀποφάσισε, ἐπισημαίνει ἐπιγραμματικά καί τὰ ἐξῆς ὄντολογικά καί καίρια σύγχρονα ζητήματα:

7) Ὡς πρὸς τὸ θέμα τῶν σχέσεων τῆς χριστιανικῆς πίστεως καί τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποφεύγει τὴν κηδεμονία τῆς ἐπιστημονικῆς ἀναζητήσεως καί δὲν λαμβάνει θέση πάνω σὲ κάθε ἐπιστημονικὸ ἐρώτημα. Εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸ ποὺ δωρίζει στοὺς ἐπιστήμονες τὸ χάρισμα νὰ ἀποκαλύπτουν ἄγνωστες πτυχές τῆς θείας Δημιουργίας. Ἡ σύγχρονη **ἀνάπτυξη τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν** καί τῆς τεχνολογίας ἐπιφέρει ριζικὲς ἀλλαγές στὴ ζωὴ μας. Προσφέρει σημαντικές εὐεργεσίες ὅπως εἶναι ἡ διευκόλυνση τοῦ καθημερινοῦ βίου, ἡ ἀντιμετώπιση σοβαρῶν ἀσθενειῶν, ἡ εὐχερέστερη ἐπικοινωνία τῶν ἀνθρώπων, ἡ ἔρευνα τοῦ διαστήματος κ.λπ. Παρ' ὅλα αὐτὰ, ἔχει καί ποικίλες ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις, ὅπως εἶναι ἡ χειραγώγηση τῆς ἐλευθερίας, ἡ σταδιακὴ ἀπώλεια πολυτίμων παραδόσεων, ἡ καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἡ ἀμφισβήτηση τῶν ἠθικῶν ἀξιών. Ἡ ἐπιστημονικὴ γνώση, ὅσο κι ἂν ἐξελισσεται μὲ ταχύτατους ρυθμούς, δὲν κινητοποιεῖ τὴν βούληση τοῦ ἀνθρώπου, οὔτε δίνει ἀπάντηση στὰ σοβαρὰ ἠθικά καί ὑπαρξιακὰ προβλήματα, στὴν ἀναζήτηση γιὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς καί τοῦ κόσμου. Αὐτὰ ἀπαιτοῦν πνευματικὴ προσέγγιση, τὴν ὁποία ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπιχειρεῖ μὲ τὴν Βιοηθικὴ ποὺ βασίζεται στὴν χριστιανικὴ ἠθικὴ καί στὴν πατερικὴ διδασκαλία. Ταυτόχρονα μὲ τὸν σεβασμὸ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπισημαίνει τοὺς κινδύνους, οἱ

όποιοι υποκρύπτονται σε όρισμένα επιστημονικά επιτεύγματα και τονίζει την αξιοπρέπεια του ανθρώπου και τον θεό του προορισμό.

8) Η σημερινή **οικολογική κρίση** είναι προφανές ότι οφείλεται σε πνευματικά και ήθικά αίτια. Οι ρίζες της συνδέονται με την πλεονεξία, την απληστία και τον έγωισμό, που οδηγούν στην αλόγιστη χρήση των φυσικών πόρων, την επιβάρυνση της ατμόσφαιρας με ζημιογόνους ρύπους και την κλιματική αλλαγή. Η χριστιανική αντιμετώπιση του προβλήματος απαιτεί μετάνοια για τις καταχρήσεις, εγκράτεια και ασκητικό ήθος, που αποτελούν αντίδοτο στην υπερκατανάλωση, συγχρόνως δέ, καλλιέργεια στον άνθρωπο της συνειδήσεως ότι είναι «οικονόμος», και όχι κάτοχος της δημιουργίας. Δεν παύει να τονίζει ότι και οι μελλοντικές γενεές έχουν δικαίωμα πάνω στα φυσικά αγαθά, που μάς εμπιστεύθηκε ο Δημιουργός. Για αυτό το λόγο και η Όρθόδοξος Έκκλησία συμμετέχει ενεργώς στις διάφορες διεθνείς οικολογικές προσπάθειες. Όρισε δέ την 1^η Σεπτεμβρίου ως ημέρα προσευχής για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

9) Ανέναντι στην ισοπεδωτική και απρόσωπη ομογενοποίηση, η οποία προωθείται με ποικίλους τρόπους, η Όρθοδοξία διακηρύττει τον **σεβασμό στην ιδιοπροσωπία** ανθρώπων και λαών. Αντιτίθεται στην αυτόνομη της οικονομίας από τις βασικές ανάγκες του ανθρώπου και στην μετατροπή της σε αυτοσκοπό. Η πρόοδος του ανθρώπινου γένους δεν συνδέεται μόνο με την ανάπτυξη του βιοτικού επιπέδου ή με την πρόοδο της οικονομίας εις βάρος των πνευματικών αξιών.

10) Η Όρθόδοξος Έκκλησία δεν αναμειγνύεται στην **πολιτική**. Ο λόγος της παραμένει διακριτός αλλά και προφητικός, ως οφειλετική παρέμβαση υπέρ του ανθρώπου. Τα ανθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται σήμερα στο κέντρο της πολιτικής ως απάντηση στις σύγχρονες κοινωνικές και πολιτικές κρίσεις και ανατροπές, αποβλέποντας στην προστασία του πολίτη από την αυθαιρεσία του κράτους. Η Έκκλησία μας προσθέτει επίσης τις υποχρεώσεις και ευθύνες των πολιτών και την ανάγκη συνεχούς αυτοκριτικής πολιτικών και πολιτών προς ουσιαστική βελτίωση της κοινωνίας. Και κυρίως τονίζει, ότι το **όρθοδοξοδέον** περί ανθρώπου υπερβαίνει τον ορίζοντα των καθιερωμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ότι «μείζων πάντων» είναι η αγάπη, όπως την αποκάλυψε ο Χριστός και την βίωσαν όσοι πιστά Τόν ακολούθησαν. Επιμένει ακόμη ότι θεμελιώδες δικαίωμα είναι και η προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας, δηλαδή της ελευθερίας της συνειδήσεως, της πίστεως, της λατρείας και όλων των ατομικών και συλλογικών εκφράσεων αυτής, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος κάθε πιστού και κάθε θρησκευτικής κοινότητας να τελούν ελεύθερα από κάθε κρατική παρέμβαση τα θρησκευτικά τους καθήκοντα, ως και το δικαίωμα της δημόσιας διδασκαλίας της θρησκείας.

11) Η Όρθόδοξος Έκκλησία απευθύνεται **στους νέους**, οι οποίοι αναζητούν πληρότητα ζωής γεμάτη ελευθερία, δικαιοσύνη, δημιουργία αλλά και αγάπη. Τούς καλεί να συνδεθούν συνειδητά με την Έκκλησία Εκείνου που είναι η Αλήθεια και η Ζωή. Να προσέλθουν προσφέροντας στο εκκλησιαστικό σώμα τη ζωτικότητα, τις ανησυχίες, τους προβληματισμούς και τις προσδοκίες τους. Οι νέοι δεν αποτελούν απλώς το μέλλον της Έκκλησίας αλλά το δυναμικό και δημιουργικό παρόν επί τοπικού και οικουμενικού επιπέδου.

12) Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος **άνοιξε τον ορίζοντά μας** στη σύγχρονη πολύμορφη οικουμένη. Τόνισε την ευθύνη μας μέσα στον χώρο και τον χρόνο, πάντοτε με προοπτική την αιωνιότητα. Η Όρθόδοξος Έκκλησία, διατηρώντας

άλωβητο τὸν Μυστηριακὸ καὶ Σωτηριολογικὸ τῆς χαρακτῆρα, εἶναι εὐαίσθητη
στόν πόνο, στίς ἀγωνίες καὶ στήν κραυγὴ γιὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη τῶν λαῶν.
Εὐαγγελίζεται «ἡμέραν ἕξ ἡμέρας τὸ σωτήριον αὐτοῦ· ἀναγγέλουσα ἐν τοῖς
ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ» (Ψαλμ. 95).
Ἄς δεηθοῦμε «ὁ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ
δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς καταρτίσει ὑμᾶς, στηρίξει,
σθενώσει, θεμελιώσει· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
ἀμήν» (Α΄ Πέτρ. 5:10,11).

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος, Πρόεδρος
† ὁ Ἀλεξανδρείας Θεόδωρος
† ὁ Ἱεροσολύμων Θεόφιλος
† ὁ Σερβίας Εἰρηναῖος
† ὁ Ρουμανίας Δανιήλ
† ὁ Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου Χρυσόστομος
† ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Ἱερώνυμος
† ὁ Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας Σάββας
† ὁ Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας Ἀναστάσιος
† ὁ Πρέσοβ καὶ πάσης Τσεχίας καὶ Σλοβακίας Ραστισλάβ

Ἀντιπροσωπεῖα Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

† ὁ Καρελίας καὶ πάσης Φιλλανδίας Λέων
† ὁ Ταλλίνης καὶ πάσης Ἑσθονίας Στέφανος
† ὁ Γέρων Περγάμου Ἰωάννης
† ὁ Γέρων Ἀμερικῆς Δημήτριος
† ὁ Γερμανίας Αὐγουστῖνος
† ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος
† ὁ Ντένβερ Ἰσαΐας
† ὁ Ἀτλάντας Ἀλέξιος
† ὁ Πριγκηποννήσων Ἰάκωβος
† ὁ Προικοννήσου Ἰωσήφ
† ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων
† ὁ Γαλλίας Ἐμμανουήλ
† ὁ Δαρδανελλίων Νικήτας
† ὁ Ντητρόϊτ Νικόλαος
† ὁ Ἁγίου Φραγκίσκου Γεράσιμος
† ὁ Κισάμου καὶ Σελίνου Ἀμφιλόχιος
† ὁ Κορέας Ἀμβρόσιος
† ὁ Σηλυβρίας Μάξιμος
† ὁ Ἀδριανουπόλεως Ἀμφιλόχιος
† ὁ Διοκλείας Κάλλιστος
† ὁ Ἱεραπόλεως Ἀντώνιος, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Οὐκρανῶν Ὁρθοδόξων ἐν
ΗΠΑ
† ὁ Τελμησοῦ Ἰώβ
† ὁ Χαριουπόλεως Ἰωάννης, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας τῶν
ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ὁρθοδόξων Παροικιῶν Ρωσικῆς Παραδόσεως
† ὁ Νύσσης Γρηγόριος, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Καρπαθορρώσων Ὁρθοδόξων
ἐν ΗΠΑ

Ἀντιπροσωπεῖα Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας

† ὁ Γέρων Λεοντοπόλεως Γαβριήλ
† ὁ Ναϊρόμπι Μακάριος
† ὁ Καμπάλας Ἰωνᾶς

† ὁ Ζιμπάμπουε καὶ Ἀγκόλας Σεραφεῖμ
† ὁ Νιγηρίας Ἀλέξανδρος
† ὁ Τριπόλεως Θεοφύλακτος
† ὁ Καλῆς Ἐλπίδος Σέργιος
† ὁ Κυρήνης Ἀθανάσιος
† ὁ Καρθαγένης Ἀλέξιος
† ὁ Μουάνζας Ἱερώνυμος
† ὁ Γουϊνέας Γεώργιος
† ὁ Ἑρμουπόλεως Νικόλαος
† ὁ Εἰρηνουπόλεως Δημήτριος
† ὁ Ἰωαννουπόλεως καὶ Πρετορίας Δαμασκηνός
† ὁ Ἄκκρας Νάρκισσος
† ὁ Πτολεμαῖδος Ἐμμανουήλ
† ὁ Καμερούν Γρηγόριος
† ὁ Μέμφιδος Νικόδημος
† ὁ Κατάγκας Μελέτιος
† ὁ Μπραζαβίλ καὶ Γκαμπόν Παντελεήμων
† ὁ Μπουρούντι καὶ Ρουάντας Ἰννοκέντιος
† ὁ Μοζαμβίκης Χρυσόστομος
† ὁ Νιέρι καὶ Ὅρους Κένυας Νεόφυτος

Ἀντιπροσωπεία Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων

† ὁ Φιλαδελφείας Βενέδικτος
† ὁ Κωνσταντίνης Ἀρίσταρχος
† ὁ Ἰορδάνου Θεοφύλακτος
† ὁ Ἀνθηδῶνος Νεκτάριος
† ὁ Πέλλης Φιλούμενος

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Σερβίας

† ὁ Ἀχρίδος καὶ Σκοπίων Ἰωάννης
† ὁ Μαυροβουνίου καὶ Παραθαλασσίας Ἀμφιλόχιος
† ὁ Ζάγκρεμπ καὶ Λιουμπλιάνας Πορφύριος
† ὁ Σιρμίου Βασίλειος
† ὁ Βουδιμίου Λουκιανός
† ὁ Νέας Γκρατσάνιτσας Λογγίνος
† ὁ Μπάτσκας Εἰρηναῖος
† ὁ Σβορνικίου καὶ Τούζλας Χρυσόστομος
† ὁ Ζίτσης Ἰουστίνος
† ὁ Βρανίων Παχώμιος
† ὁ Σουμαδίας Ἰωάννης
† ὁ Μπραγιτσεβου Ἰγνάτιος
† ὁ Δαλματίας Φώτιος
† ὁ Μπίχατς καὶ Πέτροβατς Ἀθανάσιος
† ὁ Νίκσιτς καὶ Βουδίμλιε Ἰωαννίκιος
† ὁ Ζαχουμίου καὶ Ἐρζεγοβίνης Γρηγόριος
† ὁ Βαλιέβου Μιλούτιν
† ὁ ἐν Δυτικῇ Ἀμερικῇ Μάξιμος
† ὁ ἐν Αὐστραλία καὶ Νέα Ζηλανδία Εἰρηναῖος
† ὁ Κρούσεβατς Δαυῖδ
† ὁ Σλαυονίας Ἰωάννης
† ὁ ἐν Αὐστρία καὶ Ἑλβετία Ἀνδρέας
† ὁ Φραγκφούρτης καὶ ἐν Γερμανία Σέργιος
† ὁ Τιμοκίου Ἰλαρίων

Αντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Ρουμανίας

- † ὁ Ἰασίου καὶ Μολδαβίας καὶ Μπουκοβίνης Θεοφάνης
- † ὁ Σιμπίου καὶ Τρανσυλβανίας Λαυρέντιος
- † ὁ Βάντ, Φελεάκ καὶ Κλούζ καὶ Κλούζ, Ἄλμπας, Κρισάνας καὶ Μαραμουῦρες Ἀνδρέας
- † ὁ Κραϊόβας καὶ Ὀλτενίας Εἰρηναῖος
- † ὁ Τιμισοάρας καὶ Βανάτου Ἰωάννης
- † ὁ ἐν Δυτικῇ καὶ Νοτίῳ Εὐρώπῃ Ἰωσήφ
- † ὁ ἐν Γερμανία καὶ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ Σεραφεῖμ
- † ὁ Τιργγοβιστίου Νήφων
- † ὁ Ἄλμπα Ἰούλια Εἰρηναῖος
- † ὁ Ρώμαν καὶ Μπακάου Ἰωακείμ
- † ὁ Κάτω Δουνάβεως Κασσιανός
- † ὁ Ἀράντ Τιμόθεος
- † ὁ ἐν Ἀμερικῇ Νικόλαος
- † ὁ Ὀράντσα Σωφρόνιος
- † ὁ Στρεχαῖας καὶ Σεβερίνου Νικόδημος
- † ὁ Τουλσέας Βησσαρίων
- † ὁ Σαλάζης Πετρώνιος
- † ὁ ἐν Οὐγγαρία Σιλουανός
- † ὁ ἐν Ἰταλία Σιλουανός
- † ὁ ἐν Ἰσπανία καὶ Πορτογαλία Τιμόθεος
- † ὁ ἐν Βορείῳ Εὐρώπῃ Μακάριος
- † ὁ Πλοεστίου Βαρλαάμ, Βοηθός παρὰ τῷ Πατριάρχῃ
- † ὁ Λοβιστέου Αἰμιλιανός, Βοηθός παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ριμνικίου
- † ὁ Βικίνης Ἰωάννης Κασσιανός, Βοηθός παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ ἐν Ἀμερικῇ

Αντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Κύπρου

- † ὁ Πάφου Γεώργιος
- † ὁ Κιτίου Χρυσόστομος
- † ὁ Κυρηνείας Χρυσόστομος
- † ὁ Λεμεσοῦ Ἀθανάσιος
- † ὁ Μόρφου Νεόφυτος
- † ὁ Κωνσταντίας - Ἀμμοχώστου Βασίλειος
- † ὁ Κύκκου καὶ Τηλλυρίας Νικηφόρος
- † ὁ Ταμασοῦ καὶ Ὀρεινῆς Ἥσαϊας
- † ὁ Τριμυθοῦντος καὶ Λευκάρων Βαρνάβας
- † ὁ Καρπασίας Χριστοφόρος
- † ὁ Ἀρσινόης Νεκτάριος
- † ὁ Ἀμαθοῦντος Νικόλαος
- † ὁ Λήδρας Ἐπιφάνιος
- † ὁ Χύτρων Λεόντιος
- † ὁ Νεαπόλεως Πορφύριος
- † ὁ Μεσαορίας Γρηγόριος

Αντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Ἑλλάδος

- † ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Προκόπιος
- † ὁ Περιστερίου Χρυσόστομος
- † ὁ Ἡλείας Γερμανός
- † ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Ἀλέξανδρος
- † ὁ Ἄρτης Ἰγνάτιος
- † ὁ Διδυμοτείχου, Ὀρεστιάδος καὶ Σουφλίου Δαμασκηνός
- † ὁ Νικαίας Ἀλέξιος

† ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου Ἱερόθεος
† ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εὐσέβιος
† ὁ Καστορίας Σεραφεῖμ
† ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Ἰγνάτιος
† ὁ Κασσανδρείας Νικόδημος
† ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἐφραίμ
† ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης Θεολόγος
† ὁ Σιδηροκάστρου Μακάριος
† ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἄνθιμος
† ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως Βαρνάβας
† ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
† ὁ Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρούπολεως Ἀθηναγόρας
† ὁ Λαγκαδᾶ, Λητῆς καὶ Ρεντίνης Ἰωάννης
† ὁ Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας Γαβριήλ
† ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Χρυσόστομος
† ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου Θεόκλητος

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Πολωνίας

† ὁ Λούτζ καὶ Πόζναν Σίμων
† ὁ Λούμπλιν καὶ Χέλμ Ἄβελ
† ὁ Μπιαλύστοκ καὶ Γκντάνσκ Ἰάκωβος
† ὁ Σιεμιατίτσε Γεώργιος
† ὁ Γκορλίτσε Παῖσιος

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Ἀλβανίας

† ὁ Κορυτσᾶς Ἰωάννης
† ὁ Ἀργυροκάστρου Δημήτριος
† ὁ Ἀπολλωνίας καὶ Φιερ Νικόλαος
† ὁ Ἐλμπασάν Ἀντώνιος
† ὁ Ἀμαντίας Ναθαναήλ
† ὁ Βύλιδος Ἄστιος

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Τσεχίας καὶ Σλοβακίας

† ὁ Πράγας Μιχαήλ
† ὁ Σούμπερκ Ἡσαΐας

† ὁ Ἑλβετίας Ἱερεμίας, ἐπί κεφαλῆς τῆς Πανορθόδοξου Γραμματείας τῆς Ἁγίας
καὶ Μεγάλης Συνόδου